

Hoogstamfruitbomen

Hoogstamfruitbomen in volle bloei zijn zeer aantrekkelijke elementen op het erf en in het landschap. Hoogstamfruitbomen werden vroeger overal op het erf geplant; in een 'bogerd' of 'bongerd' en als leiboom tegen de gevel. De bomen vragen om een vakkundige snoei. Het resultaat op lange termijn zijn prachtig bloeiende bomen en natuurlijk het fruit.

De bloesem trekt hommels, bijen en vlinders aan, die voor de bestuiving zorgen. In oude hoogstamfruitbomen ontstaan holten, waarin soorten als steenuil en gekraagde roodstaart kunnen broeden. Een mooie haag om de boomgaard maakt het landschap nog aantrekkelijker. Een gemengde haag biedt extra mogelijkheden als nestgelegenheid voor vogels.

Boomgaardje met bloeiende bomen

Keuze soorten

De keuze van soort en ras wordt bepaald door de grondsoort, de streek, en natuurlijk door de wensen van de eigenaar. Appel- en perenbomen groeien goed op kleigrond en humusrijke zandgrond. Appelbomen zijn het meest ziektegevoelig en stellen hoge eisen aan de snoei.

Pruimenbomen kunnen over het algemeen het best tegen ongunstige groeiomstandigheden. Kersenbomen stellen hoge eisen aan de grond. Zij hebben een grote behoefte aan kalk en water. Om fruit te

krijgen, moeten de meeste rassen bestoven worden door een andere ras. Bij de keuze van soorten dient u hiermee rekening te houden.

In de bijlage is een lijst met fruitbomen opgenomen. Bij elke genoemde soort wordt aangegeven welke andere fruitboomsoort voor een goede bestuiving in de buurt moet staan (bron: kwekerij De Batterijen).

Aanplant bomen

Hoogstamfruitbomen kunnen alleenstaand worden aangeplant maar het mooiste is als u een boomgaardje met hoogstamfruitbomen kunt planten. Bij het aanplanten moet u rekening houden met de eigenschappen van de soort en het ras. Een appelboom heeft bijvoorbeeld een bolvormige kroon, die uiteindelijk een doorsnede van ca. tien meter krijgt. Voor minimale onderlinge plantafstanden geldt in het algemeen het volgende: zoete kersen twaalf meter, appels tien meter, peren acht meter en zure kersen en pruimen zes meter. Het planten van hoogstammen kan van november tot april tijdens vorstvrije perioden.

Werkwijze aanplant

- Plantgat graven met schop of kraantje. Voor hoogstamfruitbomen met een maat van 8-10 (omtrek van de stam van de jonge bomen is 8-10 cm) is vaak een plantgat van 0,60 x 0,60 en 0,50 meter diep meestal voldoende.
- Bodem plantgat los maken (geen harde lagen)
- Boompa(a)l(en) plaatsen aan de zuidwestzijde van het plantgat. Afstand tussen stam en boompaal minimaal 10 cm. Boompaal heeft een lengte van 2,5 meter en een diameter van 10 cm. Als rond de boom geen boomkorf nodig is, gebruik dan één niet-verduurzaamde boompaal. Als een boomkorf wel nodig is moeten twee duurzame boompalen (bij voorkeur van eik, tamme kastanje of acacia) geplaatst worden.

- Let op: De entknobbel (onder aan de stam) moet 5 cm boven de grond blijven. D.w.z. plant de boom even diep als dat de boom op de kwekerij heeft gestaan, meestal te zien aan de verkleuring onderaan de stam.
- Boomband aanbrengen rond de stam en de boompaal. Doe dit in de vorm van een omgevalen getal 8.

Bescherming tegen vee

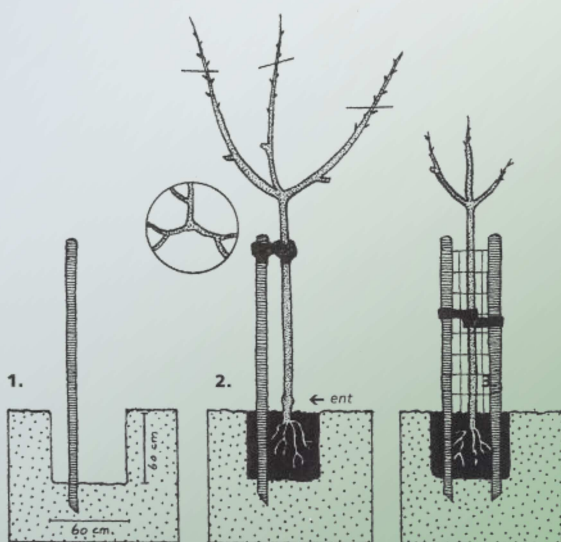
Jonge fruitbomen in een weiland moeten beschermd worden tegen veevraat. Dit kan met een boomkorf. Er zijn kant en klare boomkorven maar het is vaak veel goedkoper om zelf een rol stevige gaas te kopen waarvan u de boomkorven maakt. De hoogte van de boomkorf is afhankelijk van het type dier dat voor de beweiding wordt ingezet. Voor schapen is een lagere boomkorf nodig dan voor koeien of paarden. Let op: de combinatie met paarden is zeer moeilijk omdat paarden ver kunnen reiken en graag aan de bast van bomen knabbelen.

De boompalen kunnen aan de binnen- of buitenzijde van de boomkorf geplaatst worden. Bij het type 'koe' kan het bovenste gedeelte van het gaas naar buiten worden gezet.

In bijgevoegd schema (volgende pagina) is aangegeven hoeveel materiaal u per type boomkorf nodig heeft.

Fruitbomen dienen bij beweiding goed beschermd te worden. Pas de wijze van bescherming aan, aan de wijze van begrazing!

Aanplant hoogstamfruitboom

- Boom tussen de palen zetten en de wortels goed uitspreiden. Afstand tussen stam en boompaal minimaal 10 cm. Het is het handigste wanneer één persoon de boom vasthoudt en een andere persoon de kuil dicht maakt. Tijdens het dichtmaken wordt de boom enige keren op-en-neer geschud. Hierdoor komt de grond goed tussen de wortels te zitten. Gebruik zoveel mogelijk fijne grond. Grote kluiten eerst met de schop kleiner maken.
- Wanneer het plantgat half gevuld is, kan de grond licht aangetrapt worden. Vul hierna het plantgat en zorg dat de grond in het plantgat iets hoger komt te liggen dan de omringende grond. De losse grond zal nog inklinken.

Materiaal benodigd per type/per boom

1. Pantanetgaas*) met maaswijdte van 10x5 cm (dikte draad minimaal 2,5 mm) of ander stevig gaas met maaswijdte van 5 x 5 cm of 5x 10 cm.

- Boomkorf type 'schaap'

120 cm gaas per boomkorf

Hoogte gaas: 150 cm

- Boomkorf type 'koe'

160 cm gaas per boomkorf

Hoogte gaas: 200 cm

2. Boompalen: lengte 250 cm en diameter 10 cm. Eik, tamme kastanje of acacia

- Boomkorf type 'schaap'

1 stuks

- Boomkorf type 'koe'

2 stuks

*) in plaats van Pantanetgaas kan ook voor een sta-ketsel van (kastanje) paaltjes worden gekozen (zie foto vorige pagina).

Beheer eerste vijf jaar

De eerste 5 jaar moet de boomspiegel (de grond rondom de stam) onkruidvrij worden gehouden. Dit kan door schoffelen of

door het bedekken van de boomspiegel met maaisel of houtsnippers. Na aanplant snoeit u de gesteltakken met 1/3 van de oorspronkelijke lengte terug vóór een naar buitengerichte knop (zie tekening). In de eerste vier tot zes jaar moet gesnoeid worden om de bomen de gewenste vorm te laten krijgen (vormsnoei). Wilt u een goed opgebouwde kroon van een hoogstam krijgen dan is het aan te bevelen een snoeicursus voor hoogstamfruit te volgen of een deskundige te laten snoeien.

Beheer oudere bomen

Het goed snoeien van hoogstamfruitbomen vraagt vakmanschap. Het is aan te bevelen om een snoeicursus voor hoogstamfruitbomen te volgen of om het snoeiwerk over te laten aan een deskundige die veel ervaring heeft met het snoeien van hoogstamfruitbomen.

Filmpje over aanplant fruitbomen van ['Landschapsbeheer met Jaap en Lex'](#).

Filmpje over fruitboom snoeien van ['Landschapsbeheer met Jaap en Lex'](#).

Informatie Fruitsoorten ([1942, Heidemij.](#))

Foto's: Brabants Landschap (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: Egbert Koopmans, 's-Hertogenbosch

Datum: 1 januari 2016

Colofon

Coördinatiepunt Landschapsbeheer

Postbus 80

5076 ZH Haaren

Coördinatiepunt Landschapsbeheer

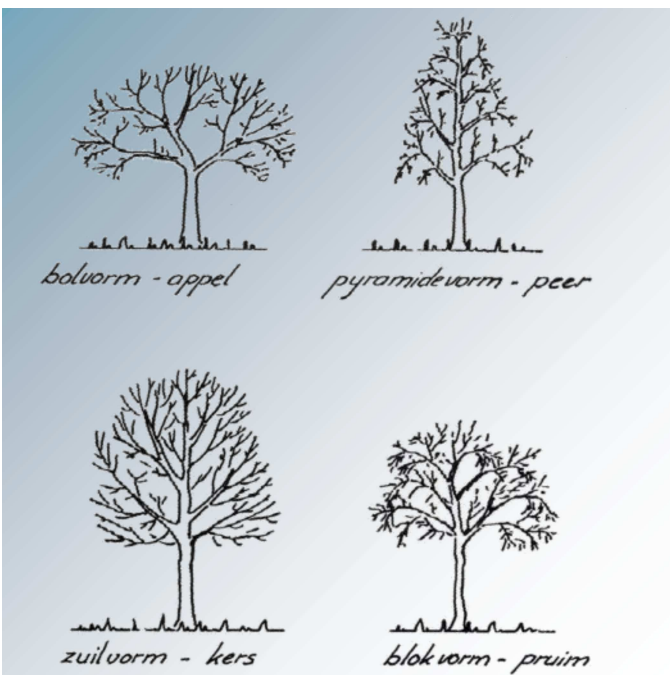
T 0411 - 66 40 10

Algemeen

T 0411 - 62 27 75

info@brabantslandschap.nl

www.brabantslandschap.nl

natuur dichtbij huis

Brabants Landschap

Coördinatiepunt Landschapsbeheer